

میراث ایرانیانه از دوران باستان تا به امروز

۶ خرداد ۱۳۹۳ ساعت ۱۶:۵۳

سنت‌های شفاهی و گفتاری، هنرهای نمایشی و موسیقایی، رسوم اجتماعی، آیین‌ها و جشن‌ها، دانش و فعالیت‌های سنتی مربوط به طبیعت و کیهان و فنون و مهارت‌های مرتبط با صنایع دستی از مصادیق میراث فرهنگی به‌شمار می‌رود.

معرفی کتاب

کتاب «میراث فرهنگی و معنوی ایران» به قلم ابوالفضل عربشاهی در سه بخش کلی با عناوین «میراث فرهنگی»، «میراث معنوی» و «پیوست‌ها» تهیه و تنظیم شده است.

نخستین بخش کتاب ضمن تعریف برخی مفاهیم بنیادی در باستان‌شناسی، نظریه‌های باستان‌شناسان درباره ادوار پیش از تاریخ را بیان می‌کند و در ادامه میراث فرهنگی به جای مانده از اقوام، ملل و نحل ایرانی را به اختصار معرفی و بررسی می‌کند. هفت تپه، چغازنبیل، آرامگاه ارجان بهبهان، جام نقره‌ای جلیل‌آباد، پاسارگاد، تخت جمشید، کاخ فیروزآباد، کاخ بیشاپور، کاخ سروستان، آتشکده آذرگشتسب و طاق‌بستان برخی از مهم‌ترین آثاری هستند که در این بخش کتاب مورد بررسی قرار می‌گیرند.

نویسنده در این بخش همچنین به بررسی سکه‌های ایران باستان، سکه‌های هخامنشی، سکه‌های اسکندر مقدونی، سکه‌های سلوکی، سکه‌های اشکانی، سکه‌های ساسانی، سکه‌های شاهان محلی ایلمایی، سکه‌های خراسانی و سکه‌های شاهان محلی پارسی می‌پردازد.

در قسمتی از این بخش کتاب درباره گزارش‌های تاریخی که به پاسارگاد پرداخته، می‌خوانیم: «اولین جهانگرد اروپایی، جوزپه باربارو ونیزی است که در سال ۱۴۷۴ میلادی از پاسارگاد دیدن کرده و آن را با نام مقبره مادر سلیمان گزارش می‌دهد. کتزیاس پزشک یونانی داریوش دوم و اردشیر دوم هخامنشی نخستین کسی است که نام پایتخت کوروش را یاد کرده است و پس از او آریستبولوس از سرداران اسکندر گزارش تراج گنج پاسارگاد را می‌دهد. اما غبار زمان فتح ایران توسط سپاه اسلام، پاسارگاد نام خود را به مشهد یا قبر مادر سلیمان نبی داده بود تا این که نظریات جیمز موریه با رد انتساب این مکان به سلیمان نبی و مادرش سرآغاز بررسی‌های جدی در زمینه پاسارگادشناسی و جستجوی آرامگاه کوروش می‌شود.»

بخش بعدی کتاب به میراث معنوی ایران زمین اختصاص یافته است. سنت‌های شفاهی و گفتاری، هنرهای نمایشی و موسیقایی، رسوم اجتماعی، آیین‌ها و جشن‌ها، دانش و فعالیت‌های سنتی مربوط به طبیعت و کیهان و فنون و مهارت‌های مرتبط با صنایع دستی از مصادیق میراث فرهنگی به‌شمار می‌رود.

تا کنون ۱۰ عنوان از میراث فرهنگی ایرانیان شامل آیین فالیشویی مشهد اردهال در کاشان، تعزیه، دانش سنتی لنج‌سازی و دریانوردی در خلیج فارس، ردیف موسیقی ایرانی، مهارت سنتی بافت فرش در فارس، مهارت سنتی فرش‌بافی در کاشان و موسیقی بخش‌های خراسانی در فهرست جهانی یونسکو به ثبت رسیده است.

«تاریخ اساطیری ایران»، «آفرینش اساطیری»، «جشن‌های اساطیری و باستانی»، «نوروز»، «فروهر یا فروشی»، «پیک‌های نوروزی»، «فرمان کوروش بزرگ»، «ادیان ایرانی»، «آفرینش انسان»، «ساختار طبقاتی دین مانوی»، «زبان اوستایی»، «زبان پارسی باستان» و «زبان پهلوی» مهم‌ترین زیرفصل‌های بخش دوم کتاب را تشکیل می‌دهند.

بخش پایانی کتاب نیز به صورت مختصر به معرفی آثار مادی و معنوی ثبت شده در فهرست جهانی یونسکو می‌پردازد. تخت جمشید، زیگورات چغازنبیل، میدان نقش جهان، تخت سلیمان، پاسارگاد، ارگ بم، گنبد سلطانی، کتیبه بیستون، کلیساهای ارامنه، سازه‌های آبی شوشتر، بازار بزرگ تبریز، باغ‌های ایرانی، گنبد قابوس، مسجد عتیق اصفهان و کاخ موزه گلستان آثاری هستند که به ثبت جهانی یونسکو رسیده‌اند.

منبع:

ابوالفضل عربشاهی، «میراث فرهنگی و معنوی ایران»، تهران: انتشارات زیتون سبز، ۱۳۹۳، ۱۹۴ صفحه، ۱۲ هزار تومان

